

Bermen en slotenplan

Gemeente Staphorst
(2018-2021)

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling en geldigheidsduur	3
1.3	Doelgroep	3
1.4	Procedure	3
1.5	Leeswijzer	3
2	Kaders	4
2.1.	Wettelijke kaders	4
2.2.	Gemeentelijke kaders	4
3	Evaluatie	4
3.1	Berm- en slotenbeheersplan	4
3.2	Problematiek	4
4.	Budgetten	5
5.	Functie bermen en bermsloten	5
5.1	Bermen	5
5.2	Sloten	6
5.3	Duikers	7
5.4	Samenvatting functies	7
6	Onderhoud bermen en bermsloten	7
6.1	Onderhoud bermen	7
6.2	Onderhoud sloten	8
7	Strategie voor de toekomst	9
7.1.	Verplichtingen uit wet en regelgeving	9
7.2.	Gemeentelijk beleid	9

Bijlage overzichtstekeningen Bermen en sloten beheerplan 1 t/m 5

1. Inleiding

Voor u ligt het sloten en bermenbeheerplan voor de komende periode, het betreft een uitvoeringsplan zodat de afspraken die er liggen met betrekking tot het beheer van de bermen duidelijk zijn vast gelegd. In 2014 is het vorige plan vastgesteld door Burgemeester en Wethouders. Ten opzichte van dat voorstel zijn nu enkel de gewijzigde komgrenzen doorgevoerd en een pilot bloemrijke bermen toegevoegd. Omdat dit geen gevolgen heeft voor het budget waarbinnen de werkzaamheden uit kunnen worden gevoerd is er geen aanleiding om het plan opnieuw door Burgemeester en Wethouders te laten vaststellen maar is instemming van de portefeuillehouder gevraagd. Het plan is opgesteld om de verschillende raakvlakken van vakdisciplines zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen. Het maaien van bermen/sloten binnen de kom vindt plaats via de groenbeheer bestekken, deze bermen en sloten maken geen onderdeel uit van dit plan.

1.1. Aanleiding

De gemeente Staphorst beheert een groot areaal aan bermen, bermsloten en watergangen. Bermen en bermsloten zijn onder andere van belang voor een goed functionerende waterhuishouding van de weg en de aanliggende percelen en voor een aansprekend landschap. Van alle groenelementen heeft het beheer en onderhoud van bermen en bermsloten de meeste raakvlakken met andere vakdisciplines zoals wegen, verkeer en water. Het beheer moet dan ook integraal worden afgestemd.

1.2. Doelstelling

Doel van het berm- en slotenbeheersplan is: binnen de gestelde kaders invulling geven aan het integraal beheer voor bermen en sloten met een zo groot mogelijk draagvlak. Waarbij de functies verkeersveiligheid en het verhogen van de waarden voor natuur, landschap en recreatie voorop staan. Eenduidig beheer is gedurende langere periode noodzakelijk om een kwalitatief goed beheer van de berm en bermsloten te garanderen. De looptijd van het berm en slotenbeheerplan bedraagt 3 jaar 2018-2021.

1.3. Doelgroep

De uitvoering van dit plan ligt bij de eigen buitendienst en aannemers. Zij voeren de werkzaamheden met betrekking tot bermen en sloten uit zoals in dit plan is omschreven en is vastgesteld door het college.

1.4. Procedure

Om tot het bermen en slotenbeheersplan te komen is gewerkt in een aantal processtappen:

- Inventarisatie gemeentelijke en wettelijke kader 's
- Evaluatie huidige wijze van beheer
- Inventarisatie en wensen toekomstig beheer (in- en extern)
- Strategie
- Uitvoering

1.5. Leeswijzer

Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4 zijn inleidende hoofdstukken waarin het doel, de kaders en het huidige beheer en de bijbehorende producten worden omschreven. In hoofdstuk 5 worden de functies van de bermen belicht. In hoofdstuk 6 en 7 komen het onderhoud en de daarbij behorende strategie en regelgeving aan bod.

2. Kaders

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen een aantal kaders.

2.1. Wettelijk kader

Het wettelijke kader voor het beheer en onderhoud van bermen, bermsloten en watergangen wordt ontleend aan een aantal wetten en besluiten.

- Wegenwet
- Waterwet
- Wet milieubeheer
- Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen, Vrijstellingsregeling plantenresten
- Omgevingsverordening Overijssel
- Keur Waterschap Drents Overijsselse Delta
- Beheer- en onderhoudsvisie watergangen 2050
- Nieuwe Natuurbeschermingswet
- Wet Dieren

2.2. Gemeentelijk kader

- Gedragscode nieuwe wet natuurbescherming (in aanvraag RVO)
- Landschapsplan
- Maaibeleid in eigen dienst vanaf 2014 gemeente Staphorst.

3. Evaluatie

In 2004 is voor het eerst een plan met betrekking tot het maaibeheer opgesteld. In 2011 is het maaien van bermen ondergebracht in een beeldbestek (2011-2013) waarbij ook de sloten en greppels bij het onderhoud zijn betrokken. In 2014 is de gemeente weer in eigen dienst gaan maaien en is het maaibeleid door het college ten behoeve van het maaien in eigen dienst vastgesteld.

Omdat de afstemming tussen wegen, verkeer, bermen en sloten, landschap en natuur en landbouw steeds meer aandacht krijgt is besloten om een en ander te optimaliseren en waar nodig verdere afstemming te zoeken en een nieuwe maaibeheerplan op te stellen.

3.1. Berm en slotenplan

Vanaf 2014 is er gemaaid conform de beleidsnotitie maaibeleid in eigen dienst opgesteld in 2014. Dit was het moment dat de gemeente de bermen en sloten weer in eigen beheer ging onderhouden, nadat het onderhoud drie jaar was uitgevoerd conform een beeldbestek.

De beleidsnotitie betreft een A4 met bijbehorende tekeningen waarop de frequenties en bijzonderheden van het maaibeleid zijn opgenomen.

3.2. problematiek

Door veranderingen in de werkwijze van het waterschap zijn er wijzigingen ontstaan in het beheer en onderhoud van sloten en stedelijk water.

Hierdoor zijn er taken bij de gemeente verdwenen maar is er ook veel werk bijgekomen m.b.t. het maaien en opruimen van slootmaaisel en schouwspecie.

Aandachtspunten zijn;

- harde bermen zijn belangrijk voor de verkeersveiligheid.
- Door goed onderhoud is spoorvorming in bermen grotendeels te voorkomen

- Bermen dragen bij aan de biodiversiteit van het landschap en zijn belangrijk voor kleine insecten bijen en vlinders die belangrijk zijn bij de bestuiving van o.a. onze landbouwgewassen
- Bermen hebben een water afvoerende functie van de weg
- Uitzicht van kruisingen vraagt aandacht bij harde groeiers
- Invasieve soorten die door hun aanwezigheid of hun snelle uitbreiding een bedreiging vormen van inheemse soorten.
- Bermen vormen verbindingen in het landschap
- Bermen worden gebruikt voor de aanleg van kabels en leidingen, verlichting en bebording
- Bermen bieden een groeiplaats voor bomen en struiken
- Sloten en greppels dragen bij aan de biodiversiteit en zijn belangrijk voor de waterafvoer
- Bermen worden gebruikt voor recreatieve doeleinden (vissen, picknicken)

4. Budgetten

De kosten voor het beheer en onderhoud van bermen en sloten komen ten laste van de volgende productgroepen;

210.119	Bermen greppels en sloten
210.117	Kunstwerken
570.101	Waterhuishouding

5 Functie bermen en bermsloten

5.1. Bermen

De berm geeft stabiliteit aan het weglichaam en zorgt onder andere voor de afwatering. De bermen moeten stabiel en veilig zijn en mogen het uitzicht niet belemmeren. Deze wegebouwkundige- en verkeersfunctie zijn de twee hoofdfuncties van een berm.

Wegenbouwkundige functie

Een berm geeft steun aan het weglichaam en zorgt voor de afwatering. Voor beide functies is het van belang dat de berm aansluit aan de weg, deze niet te hoog of te laag ligt en geen gaten en rijsporen bevat.

Verkeersfunctie

Er is een onderscheid aan te brengen tussen verharde-, half verharde- en onverharde(zand)wegen. Dit onderscheid gaat verder dan puur en alleen op het genoemde type. Ook de gebruikintensiteiten en functie van deze wegen is vaak anders.

Verharde wegen worden intensief tot redelijk intensief gebruikt door veelal doorgaand verkeer. Op deze wegen wordt met hogere snelheden gereden, 60 tot 80 kilometer per uur. Het gaat dan om de Gebiedsontsluitingswegen of erftoegangswegen. Een goed uitzicht vanwege verkeersveiligheid is hier een absolute must.

Half verharde wegen en zandwegen zijn meer bedoeld voor bestemmingsverkeer en/of recreatief gebruik. Ze worden veelal matig intensief tot extensief gebruikt. De snelheden die op deze wegen (mogen) worden gereden liggen vaak lager.

Ecologische functie

Naast bovengenoemde functies voor de mens hebben bermen ook een belangrijke functie voor de flora en fauna. Bermen vormen een groeiplaats voor beplanting en bomen. Planten die van een voedselarm milieu houden zijn, door de intensieve bemesting in de landbouw, veel zeldzamer geworden. Circa de helft van de Nederlandse plantensoorten komen in wegbermen voor, sommige van de soorten in de berm staan op de rode lijst. In een voedselarme (schrone) berm kunnen deze soorten zich beter

handhaven. Een berm is ook van belang voor de fauna als verbinding tussen het voedsel- en leefgebied en/of het overwintering- en voortplantingsgebied van dieren.

Door de diversiteit die in een voedselarme berm ontstaan biedt deze een prima leefgebied voor kleine insecten en vlinders die op hun beurt weer bijdragen aan de bestuiving van o.a. onze landbouwgewassen.

5.2. Sloten

De belangrijkste functie van bermsloten en watergangen is de waterhuishoudkundige functie. De watergangen zijn bedoeld om overtollig hemel- en/of grondwater af te voeren, of in droge perioden, juist aan te voeren. In samenhang met de berm zorgen de sloten die langs de wegen liggen voor een goede ontwatering van het weglichaam en wordt het hemelwater van de weg opgevangen.

Op basis van belang en naar de grootte van het afwaterend oppervlak van het achterliggend stroomgebied wordt onderscheid gemaakt in hoofdwatergangen, (schouw)watergangen en overige waterlopen. De hoofdwatergangen worden door het waterschap onderhouden en de onderhoudsplicht van de (schouw)watergangen berust bij de aanliggende eigenaren.

Waterhuishoudkundige functie

Er zijn twee soorten watergangen (sloten) te onderscheiden, namelijk watervoerende en zaksloten.

- **Watervoerende sloten**

In watervoerende sloten ligt de slootbodem onder de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG). Het grondwater staat hier dus doorgaans hoger dan de slootbodem waardoor er meest van de tijd water in de sloot staat. De functie van een dergelijke sloot is de horizontale afvoer van water van percelen en verharde oppervlakten. Deze sloten sluiten daarom aan op het door het waterschap beheerde netwerk van watergangen.

- **Zaksloten**

Bij zaksloten ligt het niveau van de slootbodem doorgaans boven de GHG, behalve in perioden met veel regen. Het grondwater zit dus dieper dan de bodem van de sloot en de sloot staat over het algemeen het grootste deel van het jaar droog. De functie er van bestaat uit de verticale afvoer van water van percelen en verharde oppervlakten. Het water infiltreert in de ondergrond. Deze sloten kunnen wel een klein netwerk om een of enkele percelen vormen, maar kennen uiteindelijk een dood eind. Ze sluiten niet aan op andere (watervoerende) sloten.

Ecologische functie

Bermsloten die onderdeel uitmaken van een ecologische verbindingszone (EVZ) hebben evenals de bermen een belangrijke ecologische functie. Ze herbergen vaak een grote diversiteit aan flora en fauna die aan water geboden zijn. Deze lijnvormige sloten leggen vaak verbindingen tussen natuurgebieden. In landbouwgebieden zijn deze verbindingssloten vaak de enige echte natuurlijke elementen tussen de akkers en weilanden. Voor diverse dieren bieden deze sloten vlucht en schuilgelegenheid. De sloten zijn ook interessant voor vlinders en andere insecten.

Binnen de bebouwde kom is er een quick scan en streefbeeld voor stedelijk water opgesteld door Torenbeek Consult i.o.v. Waterschap Drents Overijsselse Delta. Hierin is ook de ecologische waarde van het stedelijk water in beeld gebracht.

5.3. Duikers

De duikers vallen onder de productgroep Kunstwerken. Onder dit product vallen het beheren en onderhouden van bruggen, tunnels beschoeiingen en grond kerende constructies.

Het beheer is gericht op het waarborgen van de water afvoerende functie van een watergang.

De in- en uitgangen van de duiker zijn zodanig vrij dat een goede doorstroming en afvoer van het water is gewaarborgd en de duiker heeft voldoende doorstroomprofiel.

Het beheer van duikers vindt "momenteel" plaats op basis van incident melding.

5.4. Samenvatting functies

De belangrijkste functies van berm- en bermsloten:

- Verhogen van de stabiliteit van de weg;
- Afwatering van hemelwater en onderdeel van de waterhuishouding
- Uitwijkmogelijkheid voor het verkeer
- De weggebruiker vrijwaren van bermvrees opdat de rijstrook effectief wordt benut
- Ontsluitingsmogelijkheden bieden aan naastliggende percelen (uitweg)
- Ruimte voor wegmeubilair
- Ruimte voor beplanting
- Ruimte voor kabels en leidingen
- Verfraaiing dorpsaangezicht / verbetering woon- en leefklimaat
- Functie voor flora en fauna

6. Onderhoud bermen en bermsloten

De bermen worden langs de verharde wegen door de eigen dienst minimaal twee maal per jaar onderhouden. Bij gevaarlijke situaties worden uitzichthoeken eventueel vaker gemaaid.

De bermen langs zandwegen worden één maal per jaar gemaaid.

De sloten en greppels worden een maal in het jaar gemaaid.

Indien er een afwijkend maaibeleid geldt is dit op kaart aangegeven.

Bijzonderheden zoals gemeentelijke kabels en leidingen (overig KLIC), verkeersborden, lichtmasten banken, bomen, voorkomen van bijzondere waarden e.d. m.b.t. bermen en sloten worden bijgehouden in het beheersysteem (GBI).

De gemeente beheerd grotendeels in eigen dienst de wegbermen buitende bebouwde kom gelegen langs de verharde en onverharde wegen. Op deze wegen wordt (de laatste jaren) de volgende beheercyclus toegepast.

6.1. Onderhoud bermen

Het beheer is onderverdeeld in bermen basis welke 2 maal per jaar worden gemaaid met ecokop en waarbij het maaisel wordt afgevoerd en bermen laag welke 1 maal per jaar worden gemaaid met ecokop waar geen houtige opslag aanwezig is en waarbij het maaisel wordt afgevoerd.

Daarop zijn de volgende aanvullingen:

- Bermen langs fietspaden krijgen een extra maaibeurt voor de zomer
- Ecologische bermen schrale bermen 2 maal per jaar maaien en afvoeren ecokop, 1^e maal na bloei en zaadzetting
- Ecologische bermen Ruige bermen 1 maal per 3 jaar maaien en afvoeren (eerste keer gemaaid 2012)
- Bloemrijke bermen (hiervoor wordt in deze periode een pilot opgestart) deze bermen staan apart vermeld op bijzonderheden kaart.

- Bermen met wilde narcissen aangegeven op bijzonderheden kaart, worden pas gemaaid nadat het loof is afgestorven
- Kruisingen vrij maaien inclusief handmatig vrij maaien van carterkrakers e.a.
- Obstakels handmatig vrij maaien
- De eerste maaibeurt beperkt zich tot een breedte van 1,5 meter vanaf de weg. Uitzondering hierop zijn de bermen langs schouwleidingen deze moeten volledig worden gemaaid voor de schouwronde van het waterschap.

Zie overzichtskaarten 1 t/m 5 (bijlage)

Maaierwerkzaamheden worden uitgevoerd op basis van de gedragscode nieuwe wet natuurbescherming, die ter goedkeuring is aangeboden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Om zoveel mogelijk rekening te houden met de natuurwaarden en de hier bijbehorende biodiversiteit of andere bijzondere vegetatie is een bijzonderheden kaart opgesteld waarbij het maaibeeld kan afwijken. Over het algemeen wordt er in het voorjaar een strook vrij gemaaid en wordt in het najaar (voor de maand november) de volle breedte van de bermen gefaseerd gemaaid.

Invasieve soorten die door hun aanwezigheid of hun snelle uitbreiding een bedreiging vormen van inheemse soorten worden bestreden.

6.2. Onderhoud bermsloten

Watergangen (Legger) worden naar belang en onderhoud onderverdeeld in drie typen:

- Hoofdwatergangen: in beheer van het waterschap en onderhouden door waterschap of in opdracht van waterschap door aannemer. Volgens onderhoudsplan.
- Watergangen voormalig WGS : beheer waterschap, onderhouden door aangelanden, op uitvoeren van het maaien wordt niet meer gehandhaafd of gecontroleerd.
- Watergangen voormalig RW : beheer waterschap, onderhouden door aangelanden, op uitvoeren van het onderhouden wordt gehandhaafd (november controle) schouw.

Daarnaast zijn er binnen de gemeente nog de overige waterlopen (Zaksloten).

De (hoofd)watergangen (legger) worden onderhouden door het waterschap. (frequentie 1 á 2 keer per jaar waarvan het schouwmateriaal wordt afgevoerd door de gemeente). Een aantal (schouw)watergangen worden door de gemeente geschoond en onderhouden met een frequentie van 1x per jaar. Dit werk wordt uitgevoerd door derden.

Alle overige greppels en sloten buiten de bebouwde kom zijn in eigendom van de gemeente worden door de gemeente met eigen tractor gemaaid. Het voormaaien van obstakels is uitbesteed.

Elk even jaar wordt de sloot aan noord- of westzijde van de weg gemaaid met klepel en het oneven jaar wordt de andere sloot langs de weg aan de zuid- of oostzijde gemaaid (daar waar geen houtige opslag aanwezig is wordt met een ecokop gemaaid, met houtige opslag worden de sloten geklepeld).

Langs de schouwsloten van het waterschap dient naast het opruimen van de schouw ook het maaisel van het talud maaien door het waterschap worden opgeruimd.

Maaierwerkzaamheden worden uitgevoerd op basis van een geldige gedragscode en bij voorkeur volgens de voor de gemeente Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland en Steenwijkerland opgestelde gedragscode nieuwe wet natuurbescherming, die ter goedkeuring is aangeboden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

7. Strategie voor de toekomst

De strategie voor de toekomst hangt samen met;

- Verplichtingen uit wet- en regelgeving;
- Beleid/wensen/ambitie;
- Beschikbaar budget

7.1. Verplichtingen uit wet- en regelgeving

Nieuwe wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (hierna Wnb) van kracht geworden. De wet vervangt de drie 'oude' groene wetten, dat wil zeggen de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Vooral met betrekking tot de bescherming van soorten is met de inwerkingtreding van de Wnb het nodige veranderd. Er zijn belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de lijst van soorten die door de wet worden beschermd. Van een aantal soorten is de beschermde status komen te vervallen, terwijl een aantal andere (vaak ernstig bedreigde) soorten juist een beschermde status hebben gekregen. De Wnb is daardoor beter in overeenstemming gekomen met Europeesrechtelijke regelgeving, waaronder nu ook de Conventies van Bern en Bonn.

Waterwet / Keur

De onderhoudsplicht van (schouw)watergangen is wettelijk bepaald en wordt vastgelegd in de keur.

- Het waterschap heeft in beheer en onderhoudsvisie aangegeven het maaisel van hoofdwatgangen langs openbare wegen in de toekomst niet langer bij de agrariër aan te bieden, maar op gemeente grond (berm). De gemeente moet vervolgens zorgen voor en heeft de lasten van de afvoer en stort.
- Het waterschap heeft in 2013 uit bezuinigingsoverweging het onderhoud van de zogenoemde "service" watergangen teruggegeven aan de aangelanden. De hoeveelheid door de gemeente te onderhouden watergangen met bijbehorende lasten nam hierdoor toe.

7.2. Gemeentelijk beleid

Landschapsplan

In het landschapsplan staan maatregelen genoemd die als doel hebben de karakteristiek van elk landschapstype te versterken. De genoemde maatregelen hebben consequenties voor het onderhoud van bermen en sloten. Hieronder zijn in het kort de wensen per landschapstype weergegeven. In bijlage II is een overzicht gegeven van de indeling van de landschapstypen.

Wegenbouwkundige functie

Een berm geeft steun aan het weglichaam en zorgt voor de afwatering. Voor beide functies is het van belang dat de berm aansluit aan de weg, deze niet te hoog of te laag ligt en geen gaten en rijsporen bevat.

Voor de afwatering van het weglichaam is de bermsloot vaak van groot belang. Het dempen van watergangen wordt daarom in principe door de gemeente niet toegestaan.

Maaisel

Een groot deel van de kosten bij het onderhoud van bermen en watergangen bestaat uit de afvoer en stort van vrijgekomen maaisel. Het is wenselijk om hier een andere wijze van verwerking voor te vinden. Niet alleen uit kostenoverweging maar ook vanuit de kleine kringloop gedachte als bodemverbetering ter plaatse waar het maaisel vrijkomt. Ook de mogelijkheden om "na bewerking" de afvalstoffen om te zetten naar grondstoffen worden onderzocht, uit de markt is al interesse getoond. De wetgeving bevat hier enkele vrijstellingen voor, echter ook beperkingen.

Uitvoering

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de bepalingen uit de nieuwe natuurwet en worden gewerkt conform VVGB of goedgekeurde gedragscode en gemeentelijk beleid.

Nieuwe Natuurbeschermingswet

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (hierna Wnb) van kracht geworden. De wet vervangt de drie 'oude' groene wetten, dat wil zeggen de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Vooral met betrekking tot de bescherming van soorten is met de inwerkingtreding van de Wnb het nodige veranderd. Er zijn belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de lijst van soorten die door de wet worden beschermd. Van een aantal soorten is de beschermde status komen te vervallen, terwijl een aantal andere (vaak ernstig bedreigde) soorten juist een beschermde status hebben gekregen. De Wnb is daardoor beter in overeenstemming gekomen met Europeesrechtelijke regelgeving, waaronder nu ook de Conventies van Bern en Bonn. De gemeenten Dalfsen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland hebben in 2017 gezamenlijk een gedragscode in het kader van de nieuwe natuurwet aanbieden aangeboden bij de Rijksdienst van Ondernemend Nederland.

Bijzondere en kwetsbare locaties

Waar bijzondere waarden zijn aangetroffen (zie bijzonderheden kaart), wordt indien de terreinomstandigheid daar aanleiding toe geeft, specialistisch materieel ingezet om deze werkzaamheden uit te voeren.

Tabel Overzicht van de verbodsbepalingen waarop de gedragscode van toepassing is

Verbodsbepaling	Vogels Vrl (bijlage I)	Dieren Hrl/ Conventies Bonn/Bern	Planten Hrl/ Conventies Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Wnb artikel:	3.1/3.2.6	3.5/3.6.2	3.5.5/3.6.2	3.10.1.a	3.10.1.c
Opzettelijk doden of vangen					
Opzettelijk verstoren					
Rapen van eieren					
‘Onder zich hebben’ van eieren					
Beschadigen van eieren					
Vernielen van eieren					
Vernielen/ beschadigen van nesten en nesten wegnemen					
‘Onder zich hebben’ of vervoeren					
Beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen					
Idem, in geval van <u>opzettelijke</u> beschadiging of vernieling van <u>vaste</u> voortplantings- of rustplaatsen					
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen					
Idem, ingeval van <u>opzettelijk</u> plukken, verzamelen, afsnijden of vernielen					

Tabel Overzicht van de redenen waarvoor handelingen mogen plaatsvinden (en aanvullende voorwaarden)

Handeling	Vogels Vrl (bijlage I)	Dieren Hrl/ Planten Conventies Hrl/ Bonn/Bern Conventies Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Wnb artikel:	3.3.4	3.8.5	3.8.5	3.8.5/3.10.2 3.8.5/3.10.2
In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid				
In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid <u>of andere dwingende redenen van groot openbaar belang</u> , met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten				
In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer				
Ter voorkoming van <u>belangrijke</u> schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren				
Ter voorkoming van <u>ernstige</u> schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom				
Bescherming van flora of fauna				
Bescherming van de <u>wilde</u> flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats				
Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt				
Het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan				
Vangen / onder zich hebben van een beperkt aantal dieren van een beschermde soort				
Plukken/ onder zich hebben van een beperkt aantal planten van een beschermde soort				

Handeling	Vogels Vrl (bijlage I)	Dieren Hrl/ Planten Conventies Hrl/ Bonn/Bern Conventies Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten				
Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied				
Bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw				
Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer				
Bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied				
Aanvullende voorwaarden (art. 3.3.4 (vogels) en 3.8.5 (andere soorten)				
Er bestaat geen andere bevredigende oplossing				
De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort				
<u>Populaties</u> van de betrokken soort <u>in hun natuurlijke verspreidingsgebied</u> moeten in een gunstige staat van instandhouding blijven voortbestaan				

Landschapsplan

Het landschapsplan vormt een inhoudelijk sturingskader voor ontwikkelingen in het landschap van de gemeente. Het bevat een uitvoeringsprogramma bestaande uit een beschrijving van projectvoorstellen voor de ontwikkeling, bescherming en het beheer van het landschap. Het beleidsplan is hiermee kader stellend voor de inrichting en het beheer van de berm- en bermsloten.

Berm- en slotenbeheersplan

Het berm- en slotenbeheersplan is het plan dat invulling geeft aan de wijze waarop het beheer en onderhoud van bermen, bermsloten en watergangen plaats vindt.